

ZÁVĚR

Od prvních voleb v roce 1990 se projevovala snaha obcí o větší samostatnost, důsledkem čehož byl neustále se zvyšující počet obcí, ve kterých bylo voleno zastupitelstvo. Nejčastěji se vyskytovala a stále početnější byla zastupitelstva se 7 členy. Postupně klesala účast voličů na volbách. Relativně vyšší účast vykazovaly menší obce, avšak i zde se voleb účastnilo stále méně voličů. V obcích nad 10 tis. obyvatel se však ve volbách 2006 tento nepříznivý trend zastavil.

Ze všech seskupení, které mohly podávat kandidátní listiny, se voleb nejvíce zúčastňovaly samostatné politické strany a nezávislí kandidáti seskupení do místních sdružení. Přitom politické strany soustředily svůj potenciál zejména do městských částí a obvodů a větších obcí a měst, zatímco nezávislí kandidáti – ať už ve formě místních sdružení nebo samostatně – kandidovali v menších obcích. Obecně lze konstatovat, že čím menší obec, tím menší účast politických stran a větší nasazení nezávislých kandidátů. Koalice a sdružení politických stran nebo hnutí s nezávislými kandidáty se vyskytovaly v mnohem menší míře. Při sledovaných volbách docházelo ke stálému snižování počtu kandidátů politických stran a zvyšování počtu nezávislých kandidátů. To se projevilo taky ve výsledcích. V zastupitelstvech obcí rostl podíl nezávislých kandidátů až na 60 %, zatímco zvolených zastupitelů za politické strany ubývalo.

Z jednotlivých stran byly ve volbách do zastupitelstev obcí a měst trvale neaktivnější – ať už kandidovaly za sebe nebo v koalici či sdružení – KDU-ČSL a KSČM, zvyšovala se aktivita ČSSD a po poklesu v roce 1998 i ODS. V městských částech a obvodech stavěla, s výjimkou roku 1994, nejvíce kandidátů ODS, vysoký byl i podíl kandidátů za KSČM, ČSSD a KDU-ČSL, který však v roce 2006 výrazně poklesl. Přitom v malých obcích více kandidovaly i byly úspěšnější KSČM a KDU-ČSL, v obcích nad 3 tisíce obyvatel byly neaktivnější KSČM, ODS a ČSSD. Ve výsledcích však vynikala ODS, kterou lze považovat i za nejúspěšnější politickou stranu ve všech volbách a v obou typech zastupitelstva. Z hlediska poměru kandidáti-zastupitelé byl u této strany úspěšný přibližně každý třetí kandidát.

Od roku 1990 stále rostl počet obcí, kde nadpoloviční většinu v zastupitelstvech obcí získali nezávislí kandidáti – v roce 2006 se už blížil třem čtvrtinám; u obcí do 500 obyvatel činil více než 85 %. Z politických stran nejčastěji získala převahu KDU-ČSL (od téměř 8 % zastupitelstev v roce 1994 po necelá 4 % v roce 2006), ve skupině nejmenších obcí byla takto úspěšná ve všech volbách ve více než jedné třetině obcí, kde kandidovala. V městských částech a obvodech byla nejúspěšnější ODS, která získala v roce 2006 nadpoloviční většinu téměř ve čtvrtině městských částí a obvodů a předčila i počet těchto zastupitelstev s převahou nezávislých kandidátů.

Z hlediska politické příslušnosti kandidátů byla převážná většina zastupitelstev smíšená, složená z členů i nečlenů politických stran. V zastupitelstvech obcí a měst stále větší převahu získávala zastupitelstva složená výhradně z členů bez politické příslušnosti. Z politicky registrovaných převažovali v tomto typu zastupitelstva až do roku 2004 členové KSČM, v roce 2006 členové ODS. V městských částech a obvodech počet bezpartijních členů postupně klesal, až v roce 2006 byl nižší než počet členů ODS.

Na řízení obcí se stále více podílely ženy. Klesal podíl zastupitelstev, kde nebyla zastoupena ani jedna žena. Avšak přestože počet zastupitelstev tvořený převážně ženami postupně rostl, činila v roce 2006 tato zastupitelstva jen 7 % všech zastupitelstev.

Věk zastupitelů se postupně mírně zvyšoval. Průměrný věk rostl u zastupitelů obcí a měst od 42 do 46 let, u městských částí a obvodů byl přibližně o rok vyšší.

Z územního hlediska bylo chování volebních subjektů ovlivněno tradicemi a hospodářskou a sociální situací v regionech. V krajích s vyšším podílem obcí do 500 obyvatel byla zaznamenána vyšší volební účast (kraje Vysočina, Jihočeský). V těchto krajích byl i nižší podíl žen v zastupitelstvu.

Výsledky politických stran z územního pohledu lze rozdělit do dvou skupin. Jedná o strany jejichž výsledky se v jednotlivých krajích příliš neliší (ČSSD, KSČM, ODS a další). Představitelem druhé skupiny je především KDU-ČSL, jejíž zisky jsou vázány na konkrétní region. Tato strana dosáhla významných zisků především v moravských krajích – největších ve Zlínském a Jihomoravském kraji. Ovšem i u první skupiny je patrná mírná územní odlišnost – strany levicového charakteru (ČSSD a KSČM) byly trvale úspěšnější v krajích Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském, zatímco ODS měla převahu v Praze a jejím okolí.